

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

De duplici morbo hominis ca.iii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Libet Primus

quã aliq̃s appetitus, siue nature, siue volũtatis exercet, ab aliq̃ cognitiõne p̃ueniri necesse est. Perspicuũ hoc in nobis, q̃ quicq̃d volum⁹ añ cognoueram⁹. In pecudib⁹ quoq̃, illę etẽm neq̃ pabulũ, neq̃ coituz appetunt, nisi rex hmõĩ aliqua vel notione pullent, que ðosine cognitiõne videtur opari (vt arbores) hec a cognoscẽte aliquo necãriuz est in op⁹ dirigi, ideo a Peripateticis d̃r, opus nature op⁹ esse. Philosophi em̃ naturas reruz cognitiõne p̃uatas, volũt ab itelligentiũ q̃ voluẽdis coeloz orbib⁹ a Deo p̃fectę sunt, in opa dirigi, et in aliena prudẽtia, ne operãdo peccẽt, gubernari. Quo fit vt res insensibiles (quales herbe sũt et arbores, et id gen⁹ alia) tãto minus in procreãdis foetib⁹ suis errẽt, quãto p̃spicacioris nature iuuãtur igeniõ. Nos at̃ prudẽtię nrę, que tenuis ẽ innitentes, in operatiõne plerũq̃ decipimur. Est igit̃ operi sp̃ p̃uia cognitiõ, cognitiõne nanq̃ volũtas, volũtate corp⁹ excitãt. Tunc etiã cuz q̃d agimus q̃d nec appetebam⁹, neq̃ cognitiõne fueram⁹ assecuti, vt cuz agricolę ignorãtes thesaurũ effodiũt, q̃d fieri dicit̃ a fortuna, id quoq̃ nō sine p̃cognitiõne cõtingit. P̃cognitiõne inq̃, nō fodiẽtis, sed cuiuspiã alterius, puta dei ṽl angeli, a quo nesciẽs fossor mouet et regit̃. Duplex igitur vt plurimuz cognitiõ necãria est ad curã, et medici scilicet ⁊ egroti. Propterea decẽ leprosis q̃ se in firmos cognoscẽtes, grã curationis ad Chrm̃ venerãt, dictũ fuisse legimus. Ite oĩdite vos sacerdotib⁹, vt infirmãtiuz cognitiõĩ iũgeret̃ cognitiõ medicãtis. Sicut igit̃ hũ q̃ curãdis corpibus p̃sunt, radices morbi et causas ifirmitatũ p̃sũq̃ man⁹ adhibeãt altius inuestigãt, sic nos q̃q̃ qui a deo curãdis aĩab⁹ p̃fecti sum⁹. Spiritualĩuz langoz causas ⁊ naturas scire, non vtile tantum, sed etiãz necessãriuz

De duplici morbo hominis

Ca. iij

Ut quemadmoduz ex duplici substantia, corpe scilicet et aĩa cõstat homo, ita duplex ẽ hominis morb⁹, animi videlicet et corpis. Duo q̃q̃ et medicoz et medicinaz grã sunt. Unuz q̃ exteriõr, alteruz q̃ interiõr hõ curet̃. Atq̃ ita infirmitati nrę nature q̃q̃ de

Libet Primus

fectui puidētia diuina (qz nihil odit corz que fecit) multiplex studiu
it adhibere remediuz. Plezqz fit vt animi in corp^o, et itez corpis in
aim redūdet ifirmitas, tāta est ei corpis et aīe necessitudo, vt sua oī
nia bona ac mala, velint nolint, inuicē communicēt, ppterea neqz si
ne aīo corp^o neqz sine corpore aīus bñ valet in vita. Reieuidētia pro
bationē excludit, quis em̄ nō viderit egrotāte corpore, aīm egresce
re et animo male habēte male affici corp^o: et p̄cipue faciez. Nam cuz
in capite animalis, oīm instrumēta sunt sensuū, oīs animi et corpis
affect^o in eo promulgātur, facies ira excādescit, metu pallefcit, vere
cūdia erubescit, tristitia obscurat, gaudio serenat, neqz id in homine
soluz, sed in brutis accidit. Canes rictu, equi auriculis, feles oculis
animuz oñdunt, hinc d̄r ab Quidio. Neqz q̄ difficile est crimē non
p̄dere vultu, Medici quoqz inter ea q̄ ad cōseruādā corpis sanis
tatem p̄tinent animi accidētia connumerāt, q̄ viderit has duas ho
mis p̄tes, oīa bona et mala, more amicoz habere coīa. Cū morbo ani
mi corpus egrotat, animuz curato, et cū membroruz et carnis vitio
patitur anim^o, corp^o sanato. Itaqz vidēduz est p̄s q̄ ad curā venia
m^o, e corpore, an ex aīo nascat infirmitas, a causis em̄ incipiēdum,
vt arboris interitus, nō ex ramis sed ex radice petendus est.

De differēt ijs quibusdā humanorū defectuum.

Spiritualiu et corporalium egritudinū in hoc ē ¶ Ca. iij
nature cōtraria, q̄ vnusquisqz cuz corpe egrotat, et si nō nū
q̄ morbi specīe nescit, se tñ egrotare perpēdit, q̄ vero animo lāguet
(vt cū supbie tumore insolefcit, aut inuidie liuore p̄tabescit) vt plu
rimuz egrotare se nō videt. Itē corpis morbus in alio min^o dep̄hen
dim^o, at aī vitiu in alijs magis q̄ in nobismetipis p̄spicim^o. Hinc
illd̄ Horatiij. Cuz tua peruideas ocul' mala lipp^o inunctis. Cur in a
micoz vitijs taz cernis acutū: et illd̄ itez Persij. Ut nemo in sese ten
tat descendere, nemo. Sz p̄cedentis spectatur mantica tergo, et a
Chō rephenditur hypocrita, q̄ festucaz in oculo fr̄is vidēs, in ocul
lo suo trabez nō percipit. Amplius, humanorū defectuū quidā incu